

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/62/2014
Identifikačné číslo spisu:	4110010952
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:4110010952.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného O. X. F. S. U. E. S. D. É. G. F. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 30. októbra 2014 v Bratislave dovolanie obvineného O. X. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 12. mája 2011, sp. zn. 7 To 20/2011, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie obvineného O. X. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra z 18. januára 2010, sp. zn. 5 T 22/2010, bol obvinený O. X. (ďalej už len obvinený) uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 27. decembra 2008, v čase asi o 00:30 hodine, v obci K. P.Š., pred B. klubom U., pred štyrmi prítomnými osobami, fyzicky napadol poškodeného O. P. tak, že ho udrel päťou pravej ruky do oblasti tváre, čím mu spôsobil, podľa znaleckého posudku, trojitú posunutú zlomeninu ľavého ramena dolnej čeľuste a v hradovej oblasti dolnej čeľuste s obmedzením obvyklého spôsobu života závažným spôsobom po dobu piatich týždňov.

Okresný súd Nitra (ďalej už len súd prvého stupňa) ho za to odsúdil podľa § 156 ods. 1 Tr. zák., zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. a zistiť priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h/ Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu súd výkon uloženého trestu podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil skúšobnú dobu vo výmere 2 (dva) roky.

Podľa § 50 ods. 2 Tr. zák. v rámci povolenia podmienenečného odkladu s poukazom na § 51 ods. 3 písm.

a/ Tr. zák. uložil súd obvinenému primerané obmedzenie spočívajúce v zákaze návštev športových a iných hromadných podujatí a zábav a s poukazom na § 51 ods. 4 písm. e/ Tr. zák. mu uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze osobne sa ospravedlniť poškodenému O. P..

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodených odkázal so svojimi nárokmi na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Citovaný rozsudok súdu prvého stupňa napadol obvinený včas podaným odvolaním, ktoré podal prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. Ladislava Chmelára.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (ďalej už len odvolací súd) uznesením z 12. mája 2011, sp. zn. 7 To 20/2011, odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. Ladislava Chmelára dovolanie, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa ust. § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. i/ Tr. por.

Predseda senátu súdu prvého stupňa postupom podľa ust. § 376 Tr. por. zabezpečil od ostatných procesných strán vyjadrenia k dovolaniu obvineného a následne 15. októbra 2014 predložil spisový materiál na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvineného spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Zo spisového materiálu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej už len dovolací súd) zistil, že uznesením Okresného súdu Nitra z 26. februára 2013, sp. zn. 5 T 22/2010, bolo podľa § 474 Tr. por. rozhodnuté, že obvinený O. X. je účastný amnestie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 a podľa článku I. rozhodnutia prezidenta republiky o tejto amnestii sa mu odpúšťa celý trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov, s účinkom, že sa na neho hľadá akoby nebol odsúdený.

Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. marca 2013. Účinky amnestie, teda odpustenie trestu s účinkom, že sa na obvineného hľadá, ako keby nebol odsúdený, nastali už 2. januára 2013, keďže predmetné uznesenie má iba deklaratórny charakter. Od tohto momentu, t. j. od 2. januára 2013, je vo veci obvineného taký právny stav, že neexistuje odsudzujúce rozhodnutie tohto obvineného.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán, a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný alebo na základe amnestie odpustený a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadá, akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 .

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1 , proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na myslí. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zjavné, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahlazení odsúdenia, alebo na základe rozhodnutia prezidenta republiky o amnestii právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahlazenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienené tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahľadené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahľadením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahľadené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahľadené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po zahľadení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené,

prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už je odsúdenie zahladené a na obvineného sa hľadí akoby nebol odsúdený, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatne zahladené odsúdenie na základe amnestie prezidenta republiky s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu), resp. na základe amnestie stav zahľadania odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať, resp. ak ho podal, nemožno na jeho základe na existujúcom právnom stave nič meniť.

V posudzovanom prípade, vychádzajúc zo zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného, považuje dovolací súd dovolanie obvineného za neprípustné, lebo nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por. podať. S poukazom na túto skutočnosť preto dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, dovolanie obvineného podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol. (obdobne pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tdo 3/2013, 5 Tdo 26/2013, 5 Tdo 40/2013 a i.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.